

Krzysztof Spychała

Namysłów, st. 27, gm. loco, woj.
opolskie, AZP 81-35/8

Informator Archeologiczny : badania 31, 90-91

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

MYSTKI st. 1, gm. Lubiszyn, woj. gorzowskie, AZP 43-8/2

- osada kultury łużyckiej (IV-V okres epoki brązu)
- ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego

Badania na trasie budowy gazociągu Gorzów Wlkp. – Sulisław, przeprowadzone przez mgr Sylwię Groblicę (Muzeum w Gorzowie Wlkp.). Finansowane przez Przedsiębiorstwo Inżynierii Środowiska B.S.B Zielona Góra. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 60 m².

Prace na stanowisku przeprowadzono w ramach ratowniczych badań wykopaliskowych na trasie przebiegu linii gazociągu EC Gorzów Wlkp. - Sulisław. Stanowisko zostało rozpoznane w trakcie prowadzonych badań powierzchniowo-sondażowych poprzedzających inwestycję. Badany obszar zajmował wyniesienie terasy nadzalewowej rzeki Myśli. Wyprzedzającymi badaniami archeologicznymi objęto obszar stanowiska wchodzący w bezpośrednią kolizję z budową gazociągu, prace wykopaliskowe przeprowadzono na odcinku 13 km 340 m - 13 km 420 m długości nitki gazociągu. Założono trzy wykopy.

W wykopie nr 1/97 na poziomie 52,80 m n.p.m. uchwycono strop warstwy kulturowej, w której wystąpiło 5 fragmentów ceramiki kultury łużyckiej z IV-V okresu epoki brązu i 2 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej. Poniżej warstwy zarejestrowano 5 obiektów: palenisko i towarzyszące mu dołki posłupowe oraz pozostałości jam gospodarczych. Podczas eksploracji jednej z jam w jej wypełnisku znaleziono 5 fragmentów ceramiki kultury łużyckiej z IV-V okresu epoki brązu.

W wykopie nr 2/97 zanotowano kontynuację warstwy kulturowej, w której wystąpiły 2 fragmenty ceramiki pradziejowej (prawdopodobnie kultury łużyckiej); poniżej zarejestrowano 2 paleniska, które nie zawierały żadnego materiału ruchomego. W wykopie 3/97 w warstwie kulturowej wystąpiły 2 fragmenty ceramiki kultury łużyckiej.

Badania wykopaliskowe potwierdziły, iż na tym obszarze istniała osada ludności kultury łużyckiej, datowana na IV-V okres epoki brązu. Z obserwacji planigrafii materiału ceramicznego na powierzchni stanowiska wydaje się, że centrum osady kultury łużyckiej znajduje się na północ od terenu inwestycji.

Materiał zabytkowy oraz dokumentacja znajdują się w Muzeum im. Jana Dekerta w Gorzowie Wlkp.

Badania nie będą kontynuowane.

NAMYSŁÓW, st. 27, gm. loco, woj. opolskie, AZP 81-35/8

- cmentarzysko kultury łużyckiej (schyłek epoki brązu - okres halsztacki)
- osada kultury łużyckiej (schyłek epoki brązu - okres halsztacki)
- ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w maju i we wrześniu przez mgr. Krzysztofa Spychałę (PSOZ w Opolu). Finansowane przez Urząd Miasta. Siódmy sezon badań. Przebadano powierzchnię około 1,5 ara.

Stanowisko rozciąga się na lewobrzeżnej, południowej terasie rzeki Widawy. Znane jest od 2 połowy XIX wieku. Potwierdzone zostało w toku badań AZP prowadzonych przez mgr. Karola Bykowskiego w 1990 roku. W związku z zamierzoną w 1990 roku inwestycją stanowisko objęto nadzorem i badaniami ratowniczymi. W latach 1990-1997 przebadano około 10 arów na kilkunastu działkach budowlanych.

W 1997 roku prace ratownicze przeprowadzono na kilku działkach. Jamy osadnicze odkryto na działkach budowlanych: nr 20 - 1 jama; nr 22 - 11 jam; nr 25 - 2 jamy; nr 54 - 1 jama. Na działkach nr 68 i 69 odkryto i wyeksplorowano 37 grobów ciałopalnych.

Jamy grobowe zostały odkryte na głębokości 25-30 cm. Na tle ciemnożółtego piasku calcowego widoczne były pojedyncze, różnej wielkości kamienie oraz zespoły bruków kamiennych i brunatne, owalne zarysy obiektów grobowych.

Spośród odkrytych grobów dziewiętnaście to pochówki ciałopalne jamowe, a szesnaście to ciałopalne popielnicowe. Tak wśród jednych i drugich zarejestrowano groby z brukiem kamiennym, który

przykrywał jamę grobową lub komorę kamienną. Jamy pochówków miały kształt zbliżony do prostokąta o zaokrąglonych narożach lub owalny. Osiami dłuższymi orientowane były generalnie po linii północ-południe.

Zarysy jam ukazywały się czytelnie na głębokości 25-40 cm. Na wyposażenie grobów składały się bardzo źle zachowane naczynia gliniane, czasem resztki naczyń. Były to czerpaki, kubki, misy, garnki chropowate, wazy baniaste profilowane.

Wśród pochówków odkryto grób dziecięcy, w którym znaleziono glinianą grzechotkę. Ponadto odkryto obiekt o nieokreślonej funkcji - pryzmowe usypisko kamieni. Różnej wielkości otoczaki polne ułożone były ściśle w kilku warstwach. W rzucie miał on kształt kolisty, a w przekroju pionowym kształt stożka. W poprzednich sezonach badawczych odkryto już kilka podobnych obiektów. Nie znaleziono w nich zabytków, ani spalonych kości.

Odkryte obiekty na działkach 68 i 69 to pochówki ciałopalne ludności kultury łużyckiej z przełomu epoki brązu i okresu halsztackiego.

Materiały i dokumentację złożono w Muzeum w Namysłowie.

Wyniki badań opublikowane zostaną w „Badaniach archeologicznych na Górnym Śląsku w 1997 roku”.

Badania będą kontynuowane w miarę prowadzenia inwestycji.

NOWINY, gm. Knyszyn, woj. białostockie, AZP 34-86/-

- kopalnie krzemienia (epoka brązu – wczesna epoka żelaza)

Badania geodezyjne i powierzchniowe, przeprowadzone w dniach od 9 czerwca do 15 lipca przez mgr. Marka Zalewskiego (Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie). Finansowane przez Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie. Siódmy sezon badań. Pomiarami geodezyjnymi objęto powierzchnię 1 ha.

Celem zasadniczym prac w 1997 r. było przeprowadzenie pomiarów geodezyjnych na odkrytym w ubiegłym sezonie stanowisku kopalnianym (oddział 86 leśnictwa Nowiny) w pobliżu wsi Nowiny Zdroje gm. Knyszyn. Wykonano je w siatce metrowej, co pozwoliło na dokładny wyrys geomorfologii stanowiska, na którym (tak jak i w wypadku obiektu Rybniki-„Krzemianka”) zachowała się niekopalniana rzeźba terenu.

Kontynuowano także badania powierzchniowe w lesie w obrębie leśnictw Krzemianka i Nowiny. W ich efekcie odkryto w leśnictwie Krzemianka, w pobliżu wsi Kopisk, trzecie prahistoryczne pole eksploatacji krzemienia. Zebrany materiał sugeruje, że datować je można, podobnie jak poprzednie, na epokę brązu lub wczesną epokę żelaza.

Nowy Łowicz, st. 2, gm. Kalisz Pomorski, woj. koszalińskie - patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich.

PATKÓW, st. 1, gm. Niemojki, woj. białkopodlaskie, AZP 56-83/1

- osada grupy wschodniomazowiecko-podlaskiej kultury łużyckiej (III/IV okres epoki brązu - okres halsztacki)
- osada kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski – wczesny okres wpływów rzymskich)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w sierpniu przez mgr Władysławę Roszyk. Finansowane przez PSOZ w Białej Podlaskiej. Pierwszy sezon badań. Przebadano łącznie powierzchnię 250 m².

Stanowisko położone na Nizinie Południowopodlaskiej, nad lewym dopływem Bugu - rzeką Toczą. Leży na północno-wschodnim stoku wysoczyzny morenowej, łagodnie opadającej w kierunku rzeki. Od południowej strony stanowisko zostało zniszczone podczas budowy nasypu kolejowego linii Warszawa-Białystok. Cały obszar porośnięty jest lasem. Siedem wykopów wytyczono wzdłuż dwóch przeciwpożarowych przecinek, tak by ich szerokość pokrywała się lub była większa od szerokości niszczonego pasa.